

 اداره مدارس استعدادهای درخشان شهر تهران دبیرستان فرزانهگان ۷		باسمه تعالی سوالات آزمون نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ درس: ادبیات فارسی مدت آزمون: ۸۰ دقیقه تعداد صفحات: ۴	نام و نام خانوادگی: نام دبیر: خانم قندی پایه / رشته: یازدهم / ریاضی-تجربی تاریخ امتحان: شماره صندلی:
بارم	سوالات	ردیف	
	قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۰/۷۵	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) جز تو که فرات رشحه‌ای از یم توست. ب) الطاف الوهیت و حکمت ربوبیت به سر ملائکه فرو می‌گفت. پ) و وی با دهای تمام سخن خود را به مطوقه گفت.	۱	
۰/۲۵	معنی واژه‌ی مشخص شده در مصراع « باید زدن داستان، آوری » را در نمونه‌ی زیر مشخص کنید. با دو پر بر می‌پرد چون جبرئیل بی‌گمان و بی‌مگر، بی‌قیل و قال	۲	
۰/۵	املا‌ی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) و به یقین (احمال-اهمال) جانب من جایز نشمری. ب) در (قضا - غزا) بر پهلوانی دست یافت.	۳	
۰/۵	اگر نادرستی املا‌یی در نمونه‌ای وجود دارد، آن را مشخص و درست کنید. الف) حیرت زده گچ را انداخت و غریب به یک دقیقه بر و بر به من نگاه کرد. ب) در نهایت همه‌ی کارهایم را حمل بر محملی و ولنگاری‌ام کردند. پ) قلا کردم و با جرئت عینک آن پیرزن کذا را بر ریخت مضحکم گذاشتم.	۴	
۰/۵	متضاد معنایی واژه‌ی مشخص شده در عبارت « و حال در این راه صواب آن است که سلطان مسعود فرمودند » را در یکی از نمونه‌های زیر پیدا کنید و بنویسید. الف) گفت شه، پوشید حق پاداش بد ب) بر آثار لطیف تو، غلط گشتند الفت‌ها پ) گناهت را کند تسبیح و طاعات ت) شناسد او همه را و سزا دهد به سزا	۵	
۰/۵	در گروه‌های زیر، دو اشتباه املا‌یی وجود دارد، آن‌ها را بنویسید. فراق و آسودگی - هول و هراس - نهیب و صغیر گلوله - غُرب و همجواری /	۶	
۰/۵	نقش ضمیرهای نمونه‌های زیر را بنویسید. الف) ز کار جهانت دهد آگهی ب) پیامد به درگاه سالار نو / بدیدندش آن جا و برخاست غو	۷	
۰/۵	با توجه به واژه‌ی « ماه » کدام یک از رابطه‌های واژگانی در نمونه‌های زیر به کار رفته است؟ (روابط متفاوت باشد). الف) ای رشک ماه و مشتری با ما و پنهان چون پری ب) جسته از سنگ ستاره ز قمر، مه روتر	۸	
نمره با عدد:		بقیه سوالات در صفحه ۲	
نمره با حروف:		امضای دبیر	

۱/۲۵	<p>۹ با توجه به نمونه‌ی زیر پاسخ دهید. « بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / " رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن " » الف) در جمله‌ی اول چه نقش دستوری‌ای و به چه قرینه‌ای حذف شده است؟ ب) جمله‌ی پایه را بنویسید. پ) به ترتیب یک حرف ربط وابسته‌ساز و یک حرف ربط هم‌پایه‌ساز بنویسید. ت) آیا در این نمونه نقش تبعی وجود دارد؟</p>	
۰/۷۵	<p>۱۰ با توجه به متن زیر پاسخ دهید. بونصر سجده‌ی شکر کرد خدای را بر سلامت امیر. من سعادت دیدار همایون خداوند یافتم و چون نامه نبشته آمد، به توقیع امیر مؤکد گشت؛ و من این حال‌ها را با بونصر باز گفتم. الف) جمله‌ای را که به شیوه‌ی بلاغی به کار رفته به شیوه‌ی عادی بنویسید. ب) واژه‌ی «توقیع» دچار کدام وضعیت در گذر زمان شده است؟ پ) جمله‌ی مجهول را در نمونه بالا بیابید و به معلوم برگردانید.</p>	
۱	<p>۱۱ با توجه به بیت « نباشم بدین محضر اندر گوا / نه هرگز براندیشم از پادشا » پاسخ دهید. الف) ویژگی سبکی بارز در این بیت کدام است؟ ب) شاعر در بیت از حروف هم‌پایه‌ساز بهره برده است یا وابسته‌ساز؟ پ) «براندیشیدن» در این بیت -از جهت معنا- مترادف با چه مصدری است؟ وضعیت گذر / ناگذر آن را بررسی کنید.</p>	
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱	<p>۱۲ هر یک از آرایه‌های « حسن تعلیل، متناقض‌نما، جناس همسان و مجاز » در کدام نمونه به کار رفته است؟ (به طور دقیق مشخص کنید) [یک مورد اضافی است] الف) صبح بی تو رنگ بعد از ظهر یک آدینه دارد/ بی تو حتی مهربانی حالتی از کینه دارد. ب) روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد/ زیرا هر دم در تلاش است تا که فرا رود. پ) رود ذره‌ای گر ز خاکت به باد / به خون من آن ذره آغشته باد ت) دوستان را به گاه سود و زیان / بتوان دید و آزمود توان ث) ای کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش / وز تشنگی‌ات فرات در جوش و خروش</p>	
۰/۷۵	<p>۱۳ در هر یک از نمونه‌های زیر کدام یک از آرایه‌های داخل کمانک به کار <u>نرفته</u> است؟ (به طور دقیق مشخص کنید) الف) از چنبر نفس رسته بودند آن‌ها / بت‌ها همه را شکسته بودند آن‌ها (تشبیه، استعاره، حسن تعلیل) ب) فلک باخت از سهم آن جنگ رنگ / بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ (نماد، استعاره، ایهام تناسب) پ) چو آتش در سپاه دشمن افتاد / از آتش هم کمی سوزنده‌تر شد (کنایه، اسلوب معادله، تشبیه)</p>	
۰/۲۵	<p>۱۴ کنایه قسمت مشخص شده را بنویسید. الف) بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم/ تو در کلبه و خیمه‌ی خود بازمان</p>	

۰/۵	۱۵	در جمله‌ی « معلم عربی، همچون پلنگ به سمت من که انتهای کلاس نشسته بودم غرّش کرد. » شاعر چگونه از تشبیه برای خلق کنایه استفاده کرده است؟
۰/۵	۱۶	درستی و نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید. الف) «روضه‌ی خلد» اثر محمد عوفی و «چشمه‌ی روشن» اثر غلامحسین یوسفی است. (درست-نادرست) ب) «ماه نو و مرغان آواره» از گوته و «دیوان غربی-شرقی» اثر تاگور است. (درست-نادرست)
۰/۵	۱۷	این سخن درباره‌ی کدام شاعر است و به کدام ویژگی سبکی و کلامی او اشاره دارد؟ « سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچ کس شبیه نباشد؛ در زبان فارسی احدی نتوانسته است مانند او حرف بزند و در عین حال، نظیر حرف زدن او را هر روز در کوچه بازار می‌بینیم.» شاعر: ویژگی سبکی:
۰/۲۵	۱۸	بیت زیر را کامل کنید. ناگهان قفل بزرگ تیرگی را می‌گشاید / آن که در دستش دارد
۰/۵	۱۹	گزینه‌ی مناسب را برای تکمیل بیت انتخاب کنید. مرا اوج در افلاک توست (ذلت-عزت) / به چشمان من کیمیا توست. (خاک-جان)
۰/۲۵	۲۰	تکمیل‌کننده‌ی مصراع « خواستم از رنجش دوری بگویم » کدام است؟ الف) خاک این ویرانه‌ها بویی از آن گنجینه دارد ب) آن کبوتر چاهی زخمی که او در سینه دارد پ) عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد
۰/۵	۲۱	در بیت « ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد » دو واژه‌ی نمادین بیان کنید.
		قلمرو فکری (۸نمره)
۴	۲۲	موارد زیر را به نثر روان برگردانید. الف) اختلاف صیادان آنجا متواتر. (۰/۵) ب) نیک کوفته شد و پای راست افگار شد. (۰/۵) ج) شما در این آینه، نقش‌های بوقلمون بینید. (۰/۵) د) چون او را در بندِ بلا بسته دید، زهابِ دیدگان بگشاد. (۰/۵) ه) مادرم شمامتم می‌کرد، می‌گفت: «به شتر افسار گسیخته می‌مانی.» (۰/۵) و) روح را خاک نتواند مبدّل به غبارش سازد، / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود (۰/۵) ز) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست. (۰/۵) ح) همی رفت پیش اندرون مرد گُرد / جهانی بر او انجمن شد، نه خُرد (۰/۵)

۱	<p>در هر یک از موارد زیر مقصود از قسمت‌های خط کشیده شده چیست؟</p> <p>الف) خروشید کای پایمردان دیو / بریده دل از ترس گیهان خدیو.</p> <p>ب) وادی پر از فرعونیان و قبطیان است / موسی جلودار است و نیل اندر میان است .</p> <p>ج) از شعله / به خاطر روشنایی اش / سپاسگزاری کن، / اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می‌ایستد، / از یاد مبر</p>	۲۳
۱	<p>مفهوم مشترک دو بیت زیر چیست؟</p> <p>الف) چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود، محتاج بودن</p> <p>ب) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش</p>	۲۴
۰/۵	<p>شاعر چه جایگاهی را برای انسان، در میان سایر مخلوقات عالم در نظر دارد؟</p> <p>« آدمی / اما / خاموشی دریا / هیاهوی خاک و / موسیقی آسمان را در خود دارد. »</p>	۲۵
۰/۵	<p>کدام گزینه از پیام‌های عبارت زیر نیست؟</p> <p>مطوقه گفت: « چنان باید که همگنان استخلاص یاران را مهم‌تر از تخلص خود شناسند و باید جمله به طریق تعاون قوتی کنید تا دام از جای برگیریم که رهایش ما در آن است.» کبوتران فرمان وی بکردند.</p> <p>الف) اتحاد ب) ایثار پ) تجربه اندوزی ت) اطاعت از رهبر</p>	۲۶
۰/۵	<p>در بند « گریه کنی اگر / که آفتاب را ندیده‌ای / ستاره‌ها را هم / نمی‌بینی » شاعر چه مفهوم عرفانی‌ای را در نظر دارد؟</p>	۲۷
۰/۵	<p>در قسمت « قلمرو ادبی » همین امتحان، بیتی متناسب با نمونه‌ی زیر بیابید و بنویسید.</p> <p>مگو سوخت جان من از فرط عشق / خموشی است هان! اولین شرط عشق</p>	۲۸
۲۰	<p>جمع</p>	

عزیزِ دوست‌داشتنی من...

«ادبیات»، حال خوش لحظات باشد؛

وجودت را از آن لبریز کن

و غرق لذت باش...

آرزویم برایت همان جمله‌ی همیشگی است:

سرشار از «توفیق» و «نگاه مهربان خداوند» باشی...

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	الف- قطره، چکیده ب- خدایی، خداوندی پ- زیرکی و هوش	
۲	قیل و قال	
۳	الف- اهمال ب- قضا	
۴	الف- قریب ب- مهمل	
۵	ب- غلط	
۶	فراغ و آسودگی - قرب و همجواری	
۷	الف- متمم ب- مفعول	
۸	الف- مراعات نظیر ب- مترادف	
۹	الف- نهاد (قرینه معنوی) ب- رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن پ- ور - و ت- خفتی	
۱۰	الف- بونصر خدای را بر سلامت امیر سجده ی شکر کرد ب- حفظ معنا پ- نبشته آمد = نوشتم	
۱۱	الف- خراسانی ب- هم پایه ساز پ- ترسیدن - گذرا	
۱۲	الف- متناقض نما ب- مجاز پ- جناس همسان ث- حسن تعلیل	
۱۳	الف- حسن تعلیل ب- ایهام تناسب پ- اسلوب معادله	
۱۴	در خانه ماندن و تنهایی	
۱۵	با تشبیه معلم به پلنگ برای نشان دادن فریاد او	
۱۶	الف- نادرست ب- نادرست	
۱۷	سعدی سهل ممتنع (دشوار آسان نما)	

آن که در دستش کلید شهر پر آینه دارد	۱۸
عزت - خاک	۱۹
گزینه پ	۲۰
مرغ سحر - پروانه	۲۱
الف- شکارچیان پی در پی آمد و شد می کردند ب- امیر کاملاً خسته و پای راستش زخمی شده بود. ج- نقشهای رنگارنگ در آینه آفرینش انسان ببینید د- وقتی او را گرفتار بلا دید، اشک از چشمانش روان کرد. ه- مادرم سرزنشم می کرد و می گفت گیج و سر به هوا هستی. و- اگر تمام دغدغه من مادیات باشد و رشد روحی فکر نکنم، بهره کافی را نمیبرم و ارزش من در حد همین دنیای مادی محدود میشود. ز- کسی که در سرش مغز و عقل دارد به دیگران نیکی میکند. ح- مرد پهلوان (کاوه)، پیشاپیش می رفت و سپاهی انبوه، گرد او جمع شدند	۲۲
الف- توجیه کنندگان حکومت بیداد - خدای جهان ب- اشغالگران ج- افراد فروتن، خرسند و بردبار	۲۳
پند دادن به کوشش	۲۴
برتری آدمی	۲۵
گزینه الف	۲۶
غنیمت شمردن فرصت	۲۷
ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد	۲۸

امضاء:

مهشید خدامرادی

نام و نام خانوادگی نویسنده پاسخ :